

Forskningsanvändning

en aktuell fråga för samhällsbyggare

Carin Boalt

Professor emeritus, LTH

Rut Lönn

Inst. för Sociologi, Stockholms Universitet

SAMMANFATTNING

En diskussion över orsakerna till att forskningsresultat har svårighet att vinna spridning till sina avnämare i samhället

Syftet med att skapa ett särskilt forum för arkitekturforskning torde vara att utveckla forskningen inom området och att stärka dess kvalitet med hänsyn till problemval, teori- och metodfrågor. En viktig aspekt som ofta försummas är att *god* forskning ska nå ut och användas. Intresset för detta som har kommit att kallas 'kunskapsvård' har ökat på senare tid.

I denna artikel kommenterar vi först kunskapsvård som begrepp och dess innebörd för olika grupper samt teoriutvecklingen inom området. Vi ger sedan en kortfattad översikt av utvecklingen i Sverige i fråga om FoU-användningen inom forskningspolitik som berör den akademiska sektorn, myndigheter och forskningsfinansiärer. Vi berör också utvecklingen inom teknik för information och dokumentation. Avslutningsvis tar vi upp den forskning om kunskapsvård som börjat komma igång i Sverige ifråga om spridnings- och användningsprocesser. Under 1980-talet har flera studier gjorts, varav ett par akademiska avhandlingar, om FoU-information och FoU-användning inom vitt skilda områden. Några aktuella studier inom byggnadsteknisk, social och medicinsk sektor presenteras.

Kunskapsvård

Kunskapsvård, vad är det? I första ledet innebär här kunskap *forskningsresultat*. I andra ledet innebär vård *omsorgen* om forskningens *kvalitet och relevans*, om *informationen* om pågående forskning och resultat av forskning samt tillämpning av forskningsresultat. Det

som skall vårdas är således forskningen. Frågan är sedan hur, av vem och för vem? Ansvaret för forskningens kvalitet och relevans ligger i forskarsamhället. Men det har sina speciella problem med personliga värderingar som slår igenom i fråga om forskningskvalitet och ämnesrelevans.

Vad är god forskning? Den stridsfrågan kräver styrka av nytänkare för att motverka stagnation. Dessa olösta frågor talar för att det kanske är bra att de som kan dra nytta av forskningens resultat får ord med i laget. Tillämparna delas ibland upp i nyttjare och brukare. Nyttjarna är politiker och fackmän som t.ex. konsulter, byggare och tjänstemän och personal. Brukarna är t.ex. boende, klienter etc. Forskarna kan kanske sägas vara både nyttjare och brukare av forskningsresultat. Detta beror på hur och i vilket syfte de använder tidigare forskning. Både nyttjare och brukare deltar i kunskapsvärden genom att tillämpa vunna forskningsresultat. Men de har liksom forskarna problemen med kvalitet och relevans. Ett viktigt led mellan forskning och tillämpning av forskningsresultatet är dock kunskapen om den forskning som pågår och de resultat som finns. Den del i kunskapsvärden som kallas forskningsinformation har under 1980-talet fått ganska stor uppmärksamhet.

Om forskningsinformation, detta viktiga mellanled mellan forskare och nyttjare/brukare, handlar vår presentation i det följande. Den kommer att ta upp såväl forskarsamhället, som nyttjare och brukare som sökare och tillämpare av forskningsresultat. Att hitta rätt är problemet för både sändare och sökare. Problemet med hur man når ut med budskap är inte nytt i forskarvärlden. Sociologer, psykologer m.fl. har av och till sedan 30-talet försökt belysa problemet teoretiskt och praktiskt. Tidigare har man dock huvudsakligen intresserat sig för opinionsbildning och reklam. Den strida ström av forskningsrapporter som tenderar att bli allt svårare att överblicka har gjort att frågor om information om *god* forskning och användning av dess resultat har uppmärksammats inom forskarsamhället, inom offentlig och privat sektor. I Sverige har således gapet mellan forskning och tillämpning allt mer kommit i blickpunkten. I USA har dessa frågor fått så stor vikt att speciella institutioner utvecklas som inriktats på forskningsinformation och användning av resultat.

Trots detta har tidigare teoriansatser vid forskning om hur man når ut med budskap förbisetts. Den nu klassiska två-steps-hypotesen (opinionsförmedlare som mellanlänk) visar sig t.ex. vara mycket relevant. Det blir en slutsats av resultaten från de svenska studier som vi sammanfattar längre fram i artikeln. Det oavsett om forskaren tagit ett sökar- eller sändarperspektiv i sitt projekt. Internationellt finns en viss teoriutveckling. En aktuell översikt av litteratur om forskning och om forskningsanvändning ges i Erik Albaeks licentiatavhandling (Aarhus universitet).

Högskolorna

Problemen kring hur högskolorna informerar om forskning och hur resultaten kommer till nytta har under 1970- och 1980-talen förts fram i forskningspolitiken. I och med

högskolelagen (SFS 1977: 218) ålades den nya högskolan utöver uppgifterna forskning och utbildning att bedriva forskningsinformation.

6 § i högskolelagen säger: "Till verksamheten inom högskolan skall höra att sprida kännedom om forskning och utvecklingsarbete. Kännedom skall också spridas om vilka erfarenheter och kunskaper som har vunnits och om hur dessa erfarenheter och kunskaper skall kunna tillämpas."

I högskoleförordningen (SFS 1985: 702) förstärks sedan forskningsinformationens ställning. Den räknas som forskning. Enligt förordningens 5 § ingår i forskning främst 1) forskning och utvecklingsarbete, 2) information om forskning och utvecklingsarbete. Enligt 30 § har forskningsinformation ett särskilt meritvärde: "Som befodringsgrund vid tillsättning av tjänst som lärare gäller graden av sådan vetenskaplig, pedagogiskt och annan skicklighet som är av betydelse med hänsyn till tjänstens ämnesinnehåll och beskaffenhet i övrigt. Vikt skall även fästas vid förmåga att informera om forskning och utvecklingsarbete."

Av dessa utdrag ur högskolelag och högskoleförordning framgår att lagstiftarna lägger stor vikt vid att forskning och utvecklingsarbete blir känt utanför högskolan och att resultaten kommer till nytta. Det framgår också klart att högskolan fått en *tredje uppgift*: forskningsinformation, och att forskare och lärare skall kunna meritera sig genom att arbeta med forskningsinformation.

Forskningsinformationens vikt för högskolan - på papperet - har också medfört krav som underlättar verksamheten. Bl.a. vill Universitets- och högskoleämbetet att varje skola gör ett handlingsprogram för forskningsinformation och att utbildning i ämnet ordnas. Alla forskare skall inte utbildas till fullfjädrade informatörer, men de skall känna till teknik, kanaler och medarbetare som finns och kan underlätta informationen.

Utvecklingen av handlingsprogram går mycket långsamt, medan däremot utbildningen i forskningsinformation är mera livaktig. Ett flertal kurser på lokal nivå och några riskgrupper har ordnats. Forskningsnämnden (FRN) har hittills stimulerat utbildning genom att bl.a. ge anslag till kurser. Högskolorna har också på andra sätt försökt klara sin uppgift: öppna föreläsningar, öppet hus m.m. har varit relativt vanligt; enstaka institutioner har också gjort mindre insatser, t.ex. att stimulera de studerande att göra uppsatsarbeten inom ämnet FoU-information, att delta i populärvetenskapliga föreläsningar som ordnas i pedagogiskt syfte, samt formulera handlingsprogram för rapportserier m.m.

Inom de tekniska högskolorna har några institutioner (t.ex. Byggnadsfunktionslära i Lund och Formlära i Stockholm) tagit upp forskningsinformation, dels i den löpande verksamheten genom produktion av kunskapsöversikter inom olika områden, dels i samband med forskarutbildningen. Den tekniskt inriktade datorstödda dokumentationen samt användning av visualiseringstekniken har särskilt utvecklats inom Projekteringsmetodik vid Tekniska högskolan i Stockholm.

Forskningsverksamheten inom flertalet institutioner vid arkitektursektionerna är av tämligen sent datum och det har inte utbildats någon tradition i fråga om att gå igenom och presentera tidigare forskning t.ex. i avhandlingssammanhang. Det bristande intresset för att bygga på vad andra gjort kan tänkas ha samband med arkitekternas yrkesinriktning som innebär att ständigt skapa nytt. Är detta kunskapsvård och hur står detta arbetssätt i förhållande till högskolelag- och förordning?

Myndigheter

Under samma period som högskolans ansvar för forskningsinformation uppmärksammades togs liknande frågor upp inom skilda ansvarsområden för statliga myndigheter t.ex. inom den sociala sektorn. Samtidigt med förarbetena till den nya socialtjänstlagen (SFS 1980: 620) och hälso- och sjukvårdslagen (SFS 1982: 763) omorganiserades socialstyrelsen. Socialstyrelsens roll som informations-spridare av FoU förstärktes. Stor vikt skulle ligga på insamling, bearbetning och spridning av information som var till nytta för hälso- och sjukvården samt socialtjänsten.

I 3 § i Förordning med instruktion för socialstyrelsen (SOF S (M) 1981: 60) sägs bli följande: "Socialstyrelsen skall följa FoU-arbete av särskild betydelse inom sitt ansvarsområde. Styrelsen skall verka för att sådant arbete kommer till stånd. Vidare skall styrelsen inom sitt ansvarsområde bedriva informations- och upplysningsverksamhet".

Socialstyrelsens myndighetsutövning i traditionell form försvagades, medan dess *kunskapsförmedlande* roll stärktes genom 1980-talets lagar m m. I motsats till högskolorna var myndigheten socialstyrelsen snabbt igång med olika program för kunskapsförmedling. Redan före 1980 var flera program under arbete. I det sk äldreomsorgsprogrammet gjordes bli kortfattade kunskapsöversikter inom många olika delområden med medverkan av arkitekter, kulturgeografer, sociologer, läkare, tandläkare m fl. Socialstyrelsen får här bli ett exempel på hur myndighet skall förhålla sig till kunskapsvården och hur den snabbt försökte leva upp till kraven. Andra statliga verk med FoU-ansvar inom området socialpolitik och samhällsplanering är t.ex. bostadsstyrelsen och planverket som från 1988 slås samman till ett verk. Bostadsstyrelsen, t.ex., har till uppgift att "genom råd och information främja konsumentupplysning och varudeklaration på bostadsområdet", "främja sådant utvecklingsarbete inom styrelsens arbetsområde, vars resultat kan väntas komma till praktisk användning inom bostadsförsörjningen" (Regeringens instruktion för bostadsstyrelsen SFS 1984:300). Det kan också nämnas här att socialstyrelsen och bostadsstyrelsen haft ett nära samarbete i kunskapsförmedling i fråga om t.ex. bostadsmiljöer och äldre människors behov och krav. Det har ofta skett i samarbete mellan arkitekter och tjänstemän.

Forskningsråd och sektorsforskningsorgan

Forskningsrådsnämnden (FRN) har fått en särskilt stor betydelse för FoU-informationen och har ägnat stort intresse speciellt åt information genom skolor och i forskarutbildning. Som

tidigare nämnts stöder FRN kurser i forskningsinformation inom högskolan. Informationsverksamheten vid nämnden är mångsidig och sker genom tidskrifter, seminarier, konferenser, akademier m.m. Även enskilda forskningsråd söker vägar att nå ut med den forskning de finansierar. Medicinska forskningsrådet har t.ex. nyligen startat en rapportserie av populärvetenskaplig karaktär. Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet HSFR har t.ex. startat en populärvetenskaplig tidskrift – *Tvärsnitt*.

För information om FoU inom samhällsbyggandet spelar sektorsforskningsorgan som Delegationen för social forskning DSF, Statens råd för byggnadsforskning (BFR) och Arbetsmiljöfonden (AMF) en stor roll.

DSF har till uppgift att svara för bedömning och samordning av forsknings- och utvecklingsarbete samt för försöksverksamhet i den sociala sektorn. Delegationen skall också initiera projekt som är betydelsefulla för socialpolitiken. DSF ger på flera olika sätt stöd till forskningsinformation: seminarier, konferenser m.m. samt ger sedan 1986 ut kortfattad information om projekt vid DSF i tidskriften Social Forskning.

BFR ägnar informationsfrågorna stort intresse. Publikationsverksamheten inom byggforsknings- och samhällsplaneringsområdet är omfattande. Rådet har också förstärkt kontakten med kommuner m. fl. genom seminarier om bl a forskningsbehov. Den byggtkniska informationen förmedlas bl a genom byggtjänstorganen.

AMF har lagt särskild vikt vid spridning av sammanfattningar av forskningsprojekt till olika intressenter inom arbetsmiljöområdet. En utvärdering av informationsverksamheten har också gjorts (Månsson 1986).

Dokumentationsteknik

Samtidigt som diskussionerna om hur FoU-resultat skall spridas och nyttiggöras pågått, har informations- och dokumentationstekniken utvecklats snabbt inom såväl högskolan som vid statliga myndigheter och forskningsfinansierande organ.

Delegationen för vetenskaplig och teknisk informationsförsörjning (DFI), inrättad 1979, har till uppgift att planera, samordna och utveckla informationsförsörjningen inom det vetenskapliga och tekniska området.

Det s. k. Nyttjarinformationsprojektet (NYTTFO) är exempel på försök att lösa högskolornas behov av registrering av pågående forskning. Avsikten är att ett centralt register skall innefatta all aktuell forskning m.m., och på så sätt främja överblick inom forskarsamhället, samt erbjuda företag, myndigheter m. fl. abonnemang på information om aktuell forskning m.m. Projektet började som ett försöksprojekt, men sedan 1985 har UHÄ ansvaret för dess vidareutveckling.

Inom byggsektorn svarar institutet för byggdokumentation (BYGGDOK) för utveckling av

dokumentationssystem. Dokumentationen (BODIL) har hittills framförallt gällt det byggnadstekniska området och i mindre grad den samhällsvetenskapliga byggforskningen. Från 1985 är ett kompletterande register till BODIL, BYGGFO, under uppbyggnad. Detta register skall innehålla all pågående forskning med pengar från BFR. Så fort projekten är avslutade skall de föras över från BYGGFO till BODIL.

Att det IoD-ansvar som vi exemplifierat för statliga myndigheter går över myndighetsgränser och är en samarbetsfråga har konkretiserats inom DSF. En styrgrupp med representanter för berörda myndigheter och organisationer som svarar för utveckling av frågor kring information och dokumentation av FoU inom socialsektorn har tillsatts. Ett speciellt ansvar har lagts på socialstyrelsen för FoU inom socialtjänsten; inledningsvis med särskild tonvikt på forskning om barn och i nästa steg om äldre människor. Hälso- och sjukvården skall däremot Sjukvårdens planerings- och rationaliseringsinstitut (SPRI) svara för. Det ekonomiska trygghetssystemet blir riks försäkringsverkets ansvarsområde, och invandrarområdet skall bevakas av invandrarverket ifråga om FoU.

Studier av forskningsinformation

Under mitten av 1980-talet har några empiriska studier av FoU-information och FoU-användning påbörjats i Sverige och en del har avslutats. Teoriutvecklingen och diskussionen av denna är mycket sparsam i dessa svenska studier.

Eva Karsten (1983) studerade FoU-användningen inom social planering. EK intervjuade tjänstemän och politiker i sju medelstora kommuner i Sydsverige. Studien visar att resultat av FoU i mycket liten omfattning används som underlag för planering och beslut.

Björklöf (1986) studerade innovationsspridningen inom byggföretag. Han diskuterar bl a olika filter som information om innovationer passerar i företag i byggbranschen. Informationen kan vara muntlig eller skriftlig. I en intervjuundersökning finner B att forskningens påverkan är indirekt och att publicerade skrifter har mycket underordnad betydelse i innovationsprocessen. Det informella kommunikationsnätet har en påfallande stark position i byggbranschen. Frågor ställs muntligt vid akut behov och nätet är effektivt. Problemet är väldefinierat. Mellan den frågande och den svarande råder ett förtroendefullt förhållande. Svaret ges snabbt och är anpassat till den frågandes situation. Genom samtalet skapas en social relation och nätverket förstärks. Intervjuundersökningen bekräftar andra undersökningsresultat och visar att innovationsimpulserna – informationen om innovationer, problemställning, uppslag – kan komma från flera håll. Ofta var det svårt för de intervjuade att ange bestämd källa. 'Upprinningsområde' anser författaren vara ett mer adekvat uttryck än 'källa'.

Månsson (1986) har gjort en utvärdering av Arbetarskyddsfondens (från 1986 Arbetsmiljöfonden) informationssatsningar i form av sammanfattningar av forskningsprojekten. Fonden finansierar en stor del av arbetsmiljöforskningen i Sverige. M. finner att

sammanfattningarna fungerar bra. Vissa grupper skaffar sig information via muntliga kanaler på arbetsplatsen och nås uppenbarligen bäst via mellanlänkar (opinionsförmedlare). Skyddsingenjörer, företagshälsovårdspersonal, yrkesinspektörer, regionala skyddsombud och huvudskyddsombud är betydelsefulla för spridning av information om arbetsmiljöfrågor till skyddsombud, arbetsledare och övriga anställda. En bred spridning av sammanfattningar till de senare grupperna direkt är föga lönsamt.

Sunesson leder sedan 1984 ett forskarlag som studerar användning av kunskap inom socialtjänsten, byggbranschen och arbetslivet. Socialtjänststudierna bygger på intervjuer med ett hundratal tjänstemän på olika nivåer och politiker i 15 kommuner samt ett litet antal tjänstemän i centrala myndigheter eller politiker i riksdag och kanslihus. Intervjupersonerna tillfrågades om hur de använde sig av resultat av forskning och utvecklingsarbete i sin verksamhet, sina beslut och sin människobehandling.

Resultaten visar att inom socialtjänsten används FoU utan tvivel. Men det finns organisatoriska hinder. I organisationerna är det maktförhållandena och arbetsfördelningen som avgör vem/vilka som kommer i kontakt med FoU-resultat och, framförallt, hur de skall användas. Egenskaper hos forskningsrapporten: omfång, språk, utformning, teoriansknytning etc tycks inte spela någon roll för användning eller inte. Det som har betydelse är informella nätverk, konferenser och personliga kontakter.

Författarens slutsats är att forskning och forskningsanvändning blir aspekter av organisationers sätt att arbeta och det blir maktfrågor och konkurrens som kommer i blickpunkten snarare än informationsproblem. Rapport publiceras under hösten 1987 under titeln *Konflikt, kontroll, expertis – att använda social forskning* av Kjell Nilsson och Sune Sunesson (Arkiv, Lund). Studien inom byggsektorn är inte slutförd och inga resultat har f.n. publicerats.

Monica Johnsson (1986) studerar hur medicinsk kunskap sprids bland läkare och påverkar det medicinska handlandet samt försöker identifiera hinder och drivkrafter i spridningsprocessen. I sin litteraturgenomgång finner MJ tre modeller för analys av innovationsspridning i sjukvården:

Individmodellen: Beslutet att tillämpa innovationen fattas av enskilda individer genom en process: kunskap, övertygelse, beslut, genomförande och bekräftelse. Ofta används tre steg: medvetenhet, övertygelse, tillämpning.

Organisationsmodellen: Invändningarna mot individmodellen rör bl a förhållandena inom sammansatta organisationer, t.ex. sjukhus, där beslut om medicinsk teknologi fattas av både medicinsk och administrativ ledning. Spridningen av en ny diagnosmetod som kräver avancerad utrustning bestäms således av beslut att anskaffa utrustningen, läkares och annan personals intresse och möjligheter att lära sig den nya tekniken, de inremitterande läkarnas inställning och för vilka patienter och frågeställningar den används.

Intressentmodellen: Medicinska forskare, läkare, vårdpersonal, patienter, politiker, administratörer, företag, har alla sin syn på innovationens värde. Intressenternas värderingar och hur de olika intressena balanseras mot varandra påverkar innovationsspridningen. Denna modell, också kallad den politiska modellen, lämpar sig också för analyser av hela livscykeln på en medicinsk metod: från introduktion till utbredd användning och avveckling.

M. J. har gjort fyra olika studier:

- 1) av effekten av deltagande i två olika symposier på svenska läkarstämman;
- 2) av spridning av ny kirurgisk teknik;
- 3) av regionala variationer i hälso- och sjukvård;
- 4) av konsensuskonferensers effekter på läkares medicinska handlande; konsensuskonferenserna, de första i Sverige, behandlade fyra olika medicinska områden.

Ny medicinsk kunskap ger kontinuerligt nya möjligheter för förebyggande åtgärder, diagnos och behandling inom sjukvården. Några viktiga slutsatser kan dras av de studier MJ gjort:

- 1) spridningen av ny medicinsk teknologi är ibland långsam;
- 2) det händer att ny medicinsk behandling blir allmänt använd utan att detta föregåtts av ordentlig utvärdering;
- 3) utmönstrade medicinska teknologier används långt efter att flertalet läkare dömt ut metoden.

En slutsats av dessa nämnda förhållanden blir att de kan skapa skillnader i medicinsk praktik och hindra kvalitet i vården allmänt, lokalt eller regionalt.

De nämnda empiriska studierna av FoU-användning och informationsvägar samt informationsresultat från så vitt skilda områden som byggnadsteknisk, social och medicinsk sektor ger vid handen att inställningen till forskning och förutsättningar att använda forskningsresultat ter sig olika inom de olika områdena. Några gemensamma drag finns dock i resultaten av studierna.

Intressenterna tar till sig information om FoU-resultat, när de har behov av den: när den kan användas i visst syfte. Det sociala nätverket har stor betydelse för såväl informationssökande som användning av information personliga kontakter gör en bedömning av trovärdigheten möjlig. Sk opinionsförmedlare i den klassiska innebörden är således inte utan vikt. Dessa underlättar spridning av kunskap. Men det finns också kunskapsfilterande personer i de organisationer där makt spelar stor roll.

Att välja de rätta nyckelpersonerna är viktigt för att information - kunskap - skall få spridning och användas. En metodologisk slutsats är att de tre analysmodeller som M.J. finner inte utesluter varandra. Individmodellen, intressentmodellen och organisationsmodellen

bör ofta användas parallellt. För detta talar även resultaten från Sunessons socialtjänstprojekt.

Arbetsgrupp för FoU-utnyttjande i samhällsbyggande

För att främja användningen av FoU-resultat i samhällsbyggandet har några forskare och praktiker tagit upp frågorna i ett par seminarier och andra aktiviteter och en informell arbetsgrupp har bildats. I gruppen ingår arkitekter och samhällsvetare med många olika inriktningar t.ex. information, journalistik, biblioteksverksamhet o.s.v. Deltagarna har eller har haft sitt huvudsakliga arbete inom institutionen för byggnadsfunktionslära vid Tekniska högskolan i Lund, Sociologiska institutionen vid Stockholms universitet, Bostadsstyrelsen, Socialstyrelsen, Arbetsmiljöfonden, BFR, FRN, samt UHÄ. Kontakt hålls med Statens institut för byggnadsforskning (SIB), Institutionen för socialt arbete vid Lunds universitet, Kommunförbundet m.fl.

Arbetsgruppen granskar litteratur som behandlar forskningsspridning och utnyttjande av FoU ur teoretisk och metodisk synpunkt. Gruppen genomför några inledande probleminventerande studier i att pröva skilda uppläggningar av studier och val av metoder.

Arbetsgruppen inriktar mycket av sitt intresse på mellanlänkar för FoU-spridning och på nyttjarnas/brukarnas sätt att förhålla sig till FoU-resultat. Bland mellanlänkar kan nämnas: forskare, högskoleinstitutioner, myndigheter på riksnivå, regional och lokal nivå, samt organisationer, bibliotek och massmedia.

Ansvar för forskningsanvändning och information

Denna korta resumé av läget ifråga om information och användning av forskning ger en mycket splittrad bild. När riksdag och regering sagt sitt i lagar och förordningar m.m. om områdets vikt har en myndighet som socialstyrelsen t.ex. snabbt formulerat handlingsprogram och påbörjat sitt arbete med kunskapsspridning. Högskolan har reagerat långsammare och ofta gjort vissa konkreta insatser utan att först formulera handlingsprogram. Forskningsbeviljande organ som framförallt FRN men också DSF, BFR och AMF har gjort banbrytande insatser. Enskilda framsynta forskare har också varit tidigt ute - i det senaste decenniets forskningsanvändningsfält. Kunskapens vägar ut till nytta är dock en klassisk fråga. En väsentlig brist är idag att ingen instans har ansvar för att driva ett teoretiskt och metodologiskt utvecklingsarbete inom det aktuella området - i Sverige. De empiriska studier som refererats utgör spridda ansatser med outvecklad teoribildning. Det är dessutom för närvarande mycket svårt att få anslag för detta slag av studier.

Karin Boalt

Rut Lönn

Litteratur:

- Albaeck, E., Empiriske undersøgelser af anvendt samfundsvidenskab i USA. Arbejdsrapport, Nov. 1986. Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet.
- Björklöf, S., Byggbranschens innovationsbenägenhet. Linköping Studies in Management and Economics. No 15. Diss. 1986.
- Boalt, C., Lönn, R., Om forskningsinformation i Sverige. Paper till Nordisk symposium i Evaluering, användelse, kvalitet och syntetisering. Köpenhamn maj 1987. Sociologiska institutionen, Stockholms universitet.
- Johnsson, M., Kunskaps-spridning och medicinskt handlande. Acta Universitatis Upsaliensis. Comprehensive Summaries of Uppsala Dissertations from the Faculty of Medicine. 72. Diss. 1986.
- Karsten, E., FoU-resultat i kommunal planering. Efterfrågan, spridning och användning. En pilotstudie. Sociologiska institutionen, Lunds universitet, Lund 1983.
- Lönn, R., Den nya högskolan - ut med forskaren, in med samhället. Debattartikel SU-NYTT, Stockholms universitet, sept. 1987.
- Mårtensson, B., Nilstun, T., Praktisk vetenskapsteori. Bygghögskolans vetenskapliga nämnd BVNs skriftserie 1987: 5. Under utgivning.
- Nilsson, K., Sunesson, S., Konflikt, kontroll, expertis - att använda social forskning. Arkiv förlag, Lund. Utkommer 1987.
- Qwerin, G., När forskning når många.. En populärvetenskaplig boks väg från forskare till läsare. Sociologiska inst. Stockholms univ. 1985.
- Qwerin, G., Bostadsstyrelsen som förmedlare av forskningsinformation. Programarbete. Bostadsstyrelsen. Stockholm 1986.
- Ryd, H., Forskningsöversikter rörande människa - närmiljö. En problemdiskussion. BFR G5: 1980. Stockholm 1980.
- Sunesson, S., Skall forskning vara nyttig? Socialstyrelsen. PM 154/86. Stockholm .
- FRN Rapport 83: 9 Från forskning till tillämpning.
- FRN Rapport 84: 7 Utbildning i forskningsinformation.
- FRN Rapport 86:8 Att dela med sig av kunskapens glädje.
- SOU 1977: 50 Forskningspolitik. Betänkande av FRU.
- SFS 1977: 218, 1980: 620, 1982: 763, 1984: 300, 1985: 702.
- SOFS (M) 1981: 60.